

ката вѣра за господствующа въ Франция бѣ отхвърлено само слѣдъ бурни разисквания. Простата вѣротърпимостъ бѣше таквазъ голѣма крачка напредъ въ онова време, щото ние трѣба да разберемъ прѣчкитѣ, прѣдъ които всѣки се е спиралъ, като почнемъ отъ Мирабо и Робеспьера.

Въ сѣщото време Мирабо тѣй краснорѣчиво е изложилъ принципитѣ на религиозната свобода, щото ние не можемъ си отказа да не приведемъ думитѣ му: „Народни могатъ да бждатъ въ държавата само тия учреждения, които сж уредени съ политическа цѣль; а тѣй като религията не е нищо друго, освенъ едно стремление на мисълта и нравственното чувство на чловѣка да изнамери пътя къмъ божественния промисълъ и къмъ всеобщия разумъ, отъ това слѣдва, че тя не може да земе въ това отношение никаква гражданска или законна форма. Християнството, най вече по сѣщността си, изключаваше всякаква система на мѣстни узаконения. Господъ не е създалъ това свѣтило за да придаде форма и цвѣтове на социалната организация на Франция, но той го е настанилъ въ срѣдъ вселенната за да служи за точка на сближение и като единъ центъръ за съюза на чловѣчеството. Защо не ни обвиняватъ още и за това, че не сме обявили слънцето за *народно свѣтило* и че никой други нѣма право да урежда послѣдователността на нощитѣ и денетѣ“.

Срѣдния пътъ, който Съборието бѣ избрало отъ чувство на справедливостъ и на миролюбие, докара мѣжду това най лѣжливо положение на работитѣ. Въ Франция духовенството се бѣше раздѣлило на двѣ партии: едната се наричаше католическа, макаръ папата и да отказваше да я припознава, другата съ своята распаленостъ и спреннатостъ, принуди революционеритѣ да излѣзатъ внѣ отъ границитѣ на принципитѣ на вѣротърпимостта, която тѣ сами бѣха провъзгласили, и да почнатъ да дѣйствуватъ въ противурѣчие съ създаденитѣ закони.